QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI FAMILJA)

ONOR. IMĦALLEF
JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D., LL.M. (IMLI)

Illum, 8 ta' Mejju 2025

Rik. Nru. : 242/2021JPG

Kawza Nru.: 5

SA

Vs

JA

U b'digriet ta' din il-Qorti datat 8 ta' Mejju 2025, l-okkju gie korrett ghal :

JA

Vs

SA

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' JA datat 20 ta' Jannar 2023 (Vide Fol 114b), li wara li iddikjara dak premess, talab lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:

1. *Tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u dan a dispozizzjoni tal-artikolu 55 tal Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta,*
2. *Tordna li s-sentenza hekk moghtija tigi notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku u dan a dispozizzjoni tal-artikolu 55(5) tal-istess Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.*

3. *Tiddikjara illi l-regim matrimonjali applikabbli bejn il-partijiet huwa dak tas-separazzjoni tal-assi.*

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta.

Rat li l-atti tar-rikors u d-dokumenti esebiti flimkien mad-digriet ta' din il-Qorti ġew debitament notifikati skont il-liġi.

Rat ir-risposta tal-intimata SA, datata 31 ta' Ottubru 2024 (Vide Fol 114F), fejn wara li iddikjara dak premess, sostniet illi:

> "*... l-esponenti filwaqt li tirriserva li tipproduci provi in konnessjoni mal-oggezzjoni taghha, topponi ghat-talbiet tar-rikorrent li ghandhom jigu michuda fl-intier.*"
> *Bl-ispejjez.*

Ikkonsidrat:

Dan huwa digriet dwar talba magħmula mir-rikorrenti JA permezz ta' rikors datat 20 ta' Jannar 2023 fejn talab lil din l-Onorabbli Qorti tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u dan a dispozizzjoni tal-artikolu 55 tal Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta u tordna li s-sentenza hekk moghtija tigi notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku u u dan a dispozizzjoni tal-artikolu 55(5) tal-istess Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi ir-rikorrenti tispjega illi l-partijiet qieghdin fi proċeduri ta' separazzjoni u ma hemmx prospett ta' rikonċiljazzjoni. Huma ilhom jghixu f'indirizz separat minn Dicembru 2019. Sostna illi fil-proceduri odjerni, tressqu l-maggoranza tal-provi dwar il-komunjoni u ghalhekk l-konvenuta mhux ser isofri xi pregudizzju sproporzjonat f'kaz illi din il-Qorti tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti.

Illi da parti taghha, l-intimata tirritjeni illi mill-prova migbura sa dan il-punt fil-proceduri, irrizulta lilha, illi r-rikorrenti kien jirtira l-flejjes li jappartjenu lill-komunjoni tal-akkwisti u

jahbihom. **L-intimata tikkontendi illi fi zmien erba' (4) snin u cjoe bejn April 2018 u Mejju 2022, l-attur zbanka 'l fuq minn tmenin elf ewro (Eur80,000) liema flejjes jappartjenu lill-komunjoni tal-akkwisti**. Illi fit-trattazzjoni li saret waqt is-seduta ta' nhar it-8 ta' Jannar 2025, il-konsulent legali tar-rikorrenti argumenta illi bil-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, sehem l-konvenuta minn tali flejjes allegatament moħbija mhux ser ikun pregudikat u kemm-il darba mill-provi jirrizulta li l-attur heba tali ammonti, l-intimata tinghata nofs l-ammont citat.

Ikkonsidrat:

L-artikolu 55 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi s-segwenti:

> ***"Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smigħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin."***

Skond is-subinciz (2) tal-istess artikolu, l-ordni tal-waqfien tal-komunjoni ghandha tinghata b'sentenza u skont is-subinciz (3) l-ordni tal-waqfien tkun tghodd minn meta s-sentenza tghaddi in gudikat. Illi r-raba sub-inciz tal-istess artikolu imbaghad jipprovdi illi:

> "***Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-Qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.***"

Illi bhala regola, il-Qorti ghandha xxolji l-istess komunjoni tal-akkwisti, salv ghal dawk il-kazi eccezzjonali fejn jigi sodisfacentement ippruvat illi l-waqfien ser igib mieghu preguddizzju mhux proporzjonat lil xi parti jew l-ohra.

F'dan l-istadju il-Qorti taghmel referenza ghall-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell, fejn fissentenza: **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs. Michael Lowell**, Deciza fit-30 ta' Ottubru 2015 fejn intqal:

> ***"Fil-fehma tal-Qorti l-ezercizzju li trid taghmel il-Qorti huwa maqsum primarjament f'zewg stadji. Fl-ewwel stadju l-Qorti tezamina jekk l-oggezzjoni jew l-oggezzjonijiet imressqa humiex oggettivament rilevanti ghall-finijiet stretti tal-artikolu 55 sub-inciz 4. F'kaz li l-oggezzjoni tissupera l-ewwel gharbiel jehtieg li l-Qorti tghaddi sabiex tevalwa l-provi u s-sottomissjonijiet imressqa sabiex tiddeciedi jekk l-oggezzjoni, oggettivament rilevanti, hiex sorretta mill-provi u allura jekk l-intimata ippruvatx sodisfacentement illi fl-ewwel lok ser tbati pregudizzju u fit-tieni lok, dejjem jekk jirrizulta pregudizzju, jekk tali pregudizzju hux proporzjonat jew le. Ezami tal-artiklu 55(4) juri illi mhux kull pregudizzju li tista' tivvanta xi parti b'opposizzjoni ghal sentenza in parte ghall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jikkwalfika bhala ostaklu ghall-pronunzja ta' tali sentenza.***
>
> ***Is-sub inciz 4 tal-artikolu 55 jipprovdi illi l-Qorti ghandha tippronunzja l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti qabel is-sentenza finali kemm il-darba xi parti ma tkunx ser tbati pregudizzju mhux proporzjonat.***

Dina l-Qorti taghmel taghha li-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell fis-sentenza fl-ismijiet: **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi**, deciza mill-**Qorti tal-Appell** fit-28 ta' Marzu 2015 fejn gie ddikjarat illi:

> **"l-*pregudizzju mhux proporzjonat ghandu jigi ppruvat minn min jallegah u dana ai termini tal-principju stabbilit fil-gurisprudenza taghna li minn jallegah jrid jipprova ossia illi l-oneru tal-prova incumbit ei qui dicit non ei qui negat";***
>
> Il-Qorti tal-Appell ikkonfermat decizjoni moghtija mill-Qorti tal-Familja fejn qieset li l-intimat ma kienx ser isofri pregudizzju sproporzjonat bit-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti fil-mori tal-kawza. Ghall-kuntrarju, gie kkonsidrat mill-Qorti tal-Appell li t-terminazzjoni tal-komunjoni kien ser igib beneficcju inkwantu jevita li xi parti jew ohra taghmel xi dejn li, 'l quddiem, ikun jista' jigi addebitat lill-komunjoni.

Illi wkoll fil-kawza su indikata, u cioe dik fl-ismijiet: **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg** vs **Michael Lowell**, il-**Qorti tal-Appell** apparti li kkonfermat is-sentenza moghtija mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) ntqal wkoll:

> ***"...il-Qorti tosserva li l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twafqet il-komunjoni, ghax il-waqfien tal-komunjoni jirreferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga' dahlu u qeghdin fil-komunjoni anke jekk ad insaputa tal-attrici"***

In vista tal-ligi u tal-gurisprudenza li qed issir referenza ghalihom, din il-Qorti sejra tikkonsidra jekk l-oggezzjonijiet sollevati mill-intimata humiex:

1. Relevanti għall-finijiet tal-Artikolu 55; u

2. Humiex tali li jissarrfu fi preġudizzju mhux proporzjonat u konsegwentement jiġġustifikawx iċ-ċaħda tat-talba tar-rikorrenti għall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti sal-lum viġenti bejn il-partijiet.

Il-Qorti tibda billi tirrileva illi l-waqfien tal-komunjoni jsehh meta s-sentenza tal-Qorti tghaddi in gudikat u bl-ebda mod ma jkollha effett retroattiv. Il-Qorti dejjem ikkunsidrat illi dak li sallum huwa formanti mill-komunjoni tal-akkwisti ser jibqa` hekk sakemm ikun hemm ix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti u d-decizjoni dwar id-divizjoni tal-proprjeta` tal-partijiet. Dana qieghed jinghad fid-dawl tal-fatt li dak li qed jitlob ir-rikorrenti li huwa biss li l-istess komunjoni tal-akkwisti tieqaf u ma tibqax fis-sehh, u mhux il-likwidazzjoni tal-istess komunjoni f'dan l-istadju. Dan huwa konformi mal-insenjament tal-Qorti tal-Appell (fil-kawza su indikata, u cioe dik fl-ismijiet: Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell) fejn ġie ritenut illi:

> ***Il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twaqqaf il-komunjoni ghax il-waqfien tal-komunjoni jirriferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga dahlu u qeghdin fil-komunjoni anke jekk ad isaputa tal-attrici.***

Ikkonsidrat:

Din il-Qorti tqis illi kif gie ritenut ripetutament fil-gurisprudenza nostrana, il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti m'ghandhiex effett retroattiv u ghalhekk il-komunjoni tal-akkwisti sal-punt illi ssehh il-waqfien u terminazzjoni taghha, tibqa' tappartjeni kif inhi lill-partijiet, u trid tigi likwidata. Madanakollu, din il-Qorti tifhem t-thassib tal-konvenuta u ergo l-pregudizzju sproporzjonat taghha, ilghaliex hemm il-periklu reali li l-flejjes li zbanka r-rikorrenti JA jistghu jigu nvestiti bil-mohbi u b'hekk il-gwadann finanzjarju jkun ukoll mistur bil-pregudizzju akbar ghall-intimata. Kemm-il darba l-attur jinvesti u, jew jixtri proprjeta' li tigi akkwistata f'ismu biss (ghaliex tigi akkwistata wara l-waqfien tal-komunjoni), il-gwadann li jkun ghamel l-attur ikun ferm akbar minn dak li eventwalment jista' jigi stabbilit bhala is-sehem tal-konvenuta mill-istess kommunjoni tal-akkwisti.

L-intimata SA m'ghandhiex stampa cara tal-assi formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti. Il-bizgha taghha hija illi wara li s-sentenza in parte ta' din il-Qorti issir definittiva, ir-rikorrenti jista' juza' fondi li zamm mistura biex jakkwista assi b'mod esklussiv. Minghajr din l-informazzjoni, l-intimata SA ma tistax tkun f'pozizzjoni li tikkawtela fis-sod is-sehem taghha mill-kommunjoni tal-akkwisti.

Il-Qorti tqis, fid-diskrezzjoni mhollija lil gudikant skont il-Ligi, biex jezamina jekk parti hux ser isoffri pregudizzju sproporzjonat, li hemm probabbilita' li l-intimata ssoffri dan il-pregudizzju spoporzjonat kemm-il darba tigi milquha t-talba tal-attur.

Għaldaqstant, il-Qorti tiċħad it-talbiet tar-rikorrenti kif dedotti fir-rikors tieghu datat 20 ta' Jannar 2023 f'dan l-istadju tal-proceduri.

Spejjes riservat ghal-gudizzju finali

Moqrija.

Mħallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LLM (IMLI)

Lorraine Dalli

Deputat Reġistratur